

Pasientjournalloven

Begrep og rammer

Plikt- og rettssubjekter

Pliktsubjekt	Rettssubjekt
Den som er pålagt noe, den som har ansvaret for å se til at noe blir gjort	Den som har krav på noe, den som har rett på noe

Taushetsplikt

- Reglene om taushetsplikt og unntakene fra denne sier noe om hvilke helseopplysninger som kan gjøres tilgjengelig for andre og i hvilke situasjoner.
 - **Reglene er dermed styrende for når og til hvem pasientopplysningene kan gjøres tilgjengelige for .**
- **Taushetsplikten pålegger både personellet og virksomheten et ansvar, se pasjl § 7, § 15, § 16, §19 og § 22**

Lov om behandling av helseopplysninger ved ytelse av helsehjelp (pasientjournalloven)

§ 1.Lovens formål

Formålet med loven er at behandling av helseopplysninger skal skje på en måte som

- a) gir pasienter og brukere helsehjelp av god kvalitet ved at relevante og nødvendige opplysninger på en rask og effektiv måte **blir tilgjengelige for helsepersonell**, samtidig som **vernet mot at opplysninger gis til uvedkommende** ivaretas, og
- b) sikrer pasienters og brukeres **personvern, pasientsikkerhet og rett til informasjon og medvirkning.**

Krav til behandlingsrettede helseregistre

- Helseopplysninger kan bare gjøres tilgjengelige i samsvar med **gjeldende bestemmelser om taushetsplikt.**

Det er etter loven en plikt for enhver virksomhet å ha et system som ivaretar reglene om en pasients rett til å motsette seg behandling av helseopplysninger, jf. pasientjournalloven § 7.

§ 7. *Krav til behandlingsrettede helseregistre*

Behandlingsrettede helseregistre **skal** understøtte pasientforløp i klinisk praksis og være lett å bruke og å finne frem i.

Behandlingsrettede helseregistre **skal** være utformet og organisert **slik at krav fastsatt i eller i medhold av lov kan oppfylles**. Dette gjelder blant annet regler om:

- a) taushetsplikt, jf. § 15,
- b) forbud mot urettmessig tilegnelse av helseopplysninger,² jf. § 16,
- c) **retten til å motsette seg behandling av helseopplysninger, jf. § 17,**
- d) **retten til informasjon og innsyn, jf. § 18,**
- e) helsepersonells dokumentasjonsplikt, jf. helsepersonelloven³ § 39,
- f) tilgjengeliggjøring av helseopplysninger, jf. §§ 19 og 20 og
- g) informasjonssikkerhet og internkontroll, jf. §§ 22 og 23.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om plikt til å ha elektroniske systemer, om godkjenning av programvare og sertifisering og om bruk av standarder, standardsystemer, kodeverk og klassifikasjonssystemer.

Pasjl § 16 16.Forbud mot urettmessig tilegnelse av helseopplysninger

Det er forbudt å lese, søke etter eller på annen måte tilegne seg, bruke eller besitte helseopplysninger¹ fra behandlingsrettede helseregistre² uten at det er begrunnet i helsehjelp til den enkelte, administrasjon av slike tjenester eller har særskilt hjemmel i lov eller forskrift.

Altså i utgangspunktet ikke lese om «gammel» pasient , uten annen særlig hjemmel.

§ 17. Rett til å motsette seg behandling av helseopplysninger

Pasienten eller brukeren kan motsette seg at

a) helseopplysninger i et behandlingsrettet helseregister etablert med hjemmel i §§ 8 til 10 **gjøres tilgjengelige** for helsepersonell etter § 19, jf. helsepersonelloven³ §§ 25 og 45 og pasient- og brukerrettighetsloven⁴ § 5-3,

b) opplysninger om betalte egenandeler i tilknytning til vedtak om frikort og refusjon registreres automatisk i system etablert med hjemmel i § 11, og

c) helseopplysninger registreres eller behandles på andre måter i nasjonal kjernejournal etablert med hjemmel i § 13.

Reglene om samtykkekompetanse i pasient- og brukerrettighetsloven⁴ §§ 4-3 til 4-7 gjelder tilsvarende for retten til å motsette seg behandling av opplysningene.

Bestemmelsen er en videreføring og samling av reglene om **pasientens rett, jf. helsepersonellovens § 25 og § 45 og pasient og brukerrettighetslovens § 5-3**

Teknisk ikke alltid nok , må også sees i sammenheng med logg!

Forarbeider: Det skal være lett for pasienten og sperre opplysningene, og det skal være lett og å oppheve sperren.

Pasient- og brukerrettighetsloven

§ 5-3. Overføring og utlån av journal

- Pasienten og brukeren har rett til å motsette seg **utlevering** av journal eller opplysninger i journal. Opplysningene kan heller ikke utleveres dersom det er grunn til å tro at pasienten eller brukeren ville motsette seg det ved forespørsel. Utlevering kan likevel skje dersom tungtveiende grunner taler for det. Overføring eller utlevering av journal eller opplysninger i journal skal skje i henhold til bestemmelsene i lov om helsepersonell.2

Hva betyr det?

- Enhver har rett til å kreve opplysninger sperret mot tilgang fra enkeltpersoner eller grupper.
- Det å sperre helseopplysninger betyr ikke at opplysningene ikke skal brukes til det de er innsamlet for.
- Det betyr at pasientene kan kreve at opplysninger sperres for enkeltpersonell, men ikke på en slik måte at helsehjelp til vedkommende ikke kan ytes eller administreres. Da vil det være umulig for virksomheten å yte helsehjelp til pasienten.

-
- Den databehandlingsansvarlige vurderer hvordan tilgangsstyringssystemet skal legges opp, slik at **reglene om taushetsplikt og pasientens eller brukerens rett til å motsette seg** at andre gis tilgang til opplysningene, ivaretas på en tilfredsstillende måte. Det gjelder uavhengig av i hvilket system opplysningene er lagret.

§ 18. Informasjon og innsyn

Pasienten eller brukeren har rett til informasjon og innsyn i behandlingsrettede helseregistre¹ etter pasient- og brukerrettighetsloven² § 5-1, helsepersonelloven³ § 41 og personopplysningsloven⁴ §§ 18 flg. Dette omfatter også innsyn i **hvem som har hatt tilgang til eller fått utlevert helseopplysninger som er knyttet til pasientens eller brukerens navn eller fødselsnummer.**

Når det er nødvendig for å gi innsyn, kan den databehandlingsansvarlige innhente personopplysninger fra Det sentrale folkeregisteret.⁵ Dette gjelder uten hensyn til om opplysningene er underlagt taushetsplikt etter folkeregisterloven.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om retten til innsyn i behandlingsrettede helseregistre.